

Varend met God op weg, met een open blik naar de wereld

Van oudsher is Fryslân een plek geweest waar veel predikanten hun ambtswerk begonnen, of later naartoe kwamen. Voorgangers vertellen over hoe hun levensverhaal een verbinding kreeg met Fryslân en de Friezen. Vandaag: ds. Christien Ferrari-van Schuppen uit Joure.

Op Fryske Grûn

Lodewijk Born

Of het nu toeval is of niet Christien Ferrari-van Schuppen (53) woont samen met haar man Uriël aan een straat met de naam 'Skûtsje'. Eerst verbleven ze nog tijdelijk in een vakantiewoning in Terkaple omdat hun huis in Hengelo (Gld) verkocht moest worden. Joure is voor haar de derde kerkelijke gemeente waar ze aanmeert. Op de zomerdag waarop het interview plaatsvindt, kijkt de predikante vooruit. „We gaan met de boot weg, van Joure naar Leeuwarden.”

Daarmee is meteen een passie genoemd die ze al een groot deel van haar leven heeft: water en zeilen. Niet verkeerd als je dan in een plaats woont die daar de perfecte uitvalsbasis voor is.

Christien Ferrari is iemand die zich laat meevoeren naar de plek waar God haar brengt. Ze heeft meermaals ervaren dat die open houding je dikwijls in heel andere oorden brengt dan de plek waar je

De aard van de Friezen is helder, Hier is ja ja en is nee nee. Dat vind ik wel heel erg prettig

bent opgegroeid. In haar geval: Haarlem. „Ik ben er geboren en getogen. Groeide op in een fijn beschermd gezin – in de goede zin van het woord. Dat is iets om dankbaar voor te zijn, vooral als je hoort hoe het ook anders kan zijn.”

Ze heeft één oudere zus. Haar vader was bouwkundige, haar moeder zat in de verpleging en hield het thuis draaiende. Het kerkelijk thuis werd eerst de Gereformeerde Kerk in Haarlem-Noord, waar ze gedoopt werd door de bekende predikant Okke Jager. Haar vader, die hervormd was, besloot te kiezen voor de kerkrichting van z'n echtgenote die van gereformeerde huize was. Misschien zit er daarom wel iets van 'activistisch-gereformeerd zijn' in Christien Ferrari. „Geloven bestaat voor mij niet zonder de blik op de wereld, wat dáár gebeurt, dat je in opstand wordt tegen de mens en dat mensen wordt aangedaan.”

Het gezin Van Schuppen verhuisde naar Overveere en kwam terecht in een gefedereerde Samen-op-Weg-gemeente. Destijds, in de jaren zeventig, was dat een bijzonderheid en het zorgde ervoor dat Christien als tiener eigenlijk ook niet beter wist dan dat gereformeerden en

hervormden bij elkaar hoorden.

Dat ze predikante zou worden, lag niet voor de hand. „Ik was van plan om naar de sportacademie te gaan omdat ik veel met sport bezig was. Op zondagochtend stond ik vaak op de tennisbaan voor de competitie. Mijn opa en oma waren daar minder gelukkig mee. Moest dat nou? Maar ik 'compenseerde' het door 's avonds naar de viering in Bloemendaal te gaan.”

Dat 'sporten op zondag' überhaupt kon, geeft aan dat er ruimte voor was binnen het gezin Van Schuppen. De strenge leer die gereformeerden er in die tijd op na hielden, heerste bij hen niet.

Diepe vragen

„Door mijn godsdienstleraar op het gymnasium, de lutherse predikant Arno Favié, werd ik enthousiast over theologie. Hoe hij erover sprak raakte me. Hij gaf ons boeken van de filosoof Jean-Paul Sartre, besprak met ons diepe vragen over de *theodicee*, het bestaan van God, hoe je ruimdenkend naar de wereld kon kijken.” Drie klasgenoten kozen in dat jaar voor een theologiestudie. „En Favié zei tegen me: 'Als je dan theologie gaat studeren, doe het dan aan de Universiteit van Amsterdam'.”

Ze was net achttien en verzekerde haar ouders - en omgeving: „Nee, ik word echt géén omgeving.” De UvA stond bekend om de wetenschappelijke benadering van de theologie. „Soms dacht je: gaat dit nog wel over geloven? Maar ik had de keuze bewust gemaakt. Ik ervaar in het geloof iets krachtigs. Ik besloot: of ik doe er niks mee en het komt op de achtergrond terecht of ik waag een sprong in het diepe en zie wat het me brengt.” In Amsterdam was ze onder meer betrokken bij Amnesty International. Ze flierde voor het mensenrechtenwerk en ze stond in de jaren tachtig ook op het Malieveld in Den Haag toen daar de legendarische demonstratie tegen de kruisraketten werd gehouden. „Ja, ik hoorde bij het neekamp.”

Ze studeerde een jaar in Straatsburg, waarbij de Franse autoriteit dr. Jean-François Collange haar begeleidde bij haar doctoraal scriptie die inzoomde op het thema mensenrechten. In Frankrijk werkte ze tevens twee zomervakanties als au-pair en daardoor spreekt ze nu zeer goed Frans. „Ik heb altijd wel iets met taal gehad. Ik deed examen aan het gymnasium in zes talen: Nederlands, Duits, Frans, Engels, Grieks en Latijn.”

Haar eerste predikantsplaats, op haar 26e, werd gemeente in de Achterhoek. „Een gemeente die mij alle ruimte gaf om, met vallen en opstaan, het predikant-zijn te leren. Ook hoe je ineens een andere rol hebt. Ik weet nog van een van mijn eerste pastorale bezoeken. Kwam ik bij twee dames op bezoek van 92 en 94 jaar. Daar zit je dan en denk je: wat heb ik hier te vertellen...” Maar

Christien Ferrari-van Schuppen voelt zich thuis in Joure: „Een keer mee met het Jouster skûtsje zou heel mooi zijn.” Foto: Marchje Andringa

al die bagage van het 'gewone leven' nam ze wel mee, als eerste vrouwelijke predikante in een dorp dat door boeken werd gekend. „De kerkenraadsvergaderingen werden afgestemd op wanneer zij konden.” Ze koos ervoor om zich onder te dompelen in de dorpsgemeenschap van Rekken. „Ik zei tegen boeren: als er een kalfje geboren wordt, bel je wel even, hè? Want daar wil ik bij zijn. En ook wil ik mee op zo'n hakselmachine.”

Veel meer kan

Ze heeft gemerkt dat, waar je als predikante ook gaat werken, er altijd vanuit bepaalde vooroordelen wordt gesproken. „Dat ik als westerling hélemaal naar de Achterhoek ging. En nu ook weer, toen ik voor Joure koos. Naar Friesland! Alsof dat heel ver weg is.”

Tweede 'aanlegsteiger' werd eerst nog Hengelo (Gld), waarnaar ze, na ruim tien jaar Rekken, vertrok. „Het idee in het Westen is dat er 'in de provincie' veel minder kan als het gaat om geloven. Maar ik weet: het is juist andersom! Ik bedacht soms dingen waarvan ik dacht: dat zal wel niet kunnen,

Ik zei tegen boeren: 'Als er een kalfje geboren wordt, bel je wel even hè, want daar wil ik bij zijn.'

maar dan was de reactie: doe maar hoor.” In de jaren negentig draaide ze ooit tijdens de kerkdienst, na overleg met de gemeente, het nummer *One* van hardrockgroep Metallica. „Na afloop kwam een oudere vrouw op me af: 'Ik vond het zelf niet mooi, maar ik denk dat het zo wel moet dominee'.”

Sinds anderhalf jaar is ze predikante in de Protestantse Gemeente te Joure. Een vacature waar ze zelf op solliciteerde. „We kwamen als gezin bijna elke vaarvakantie wel in Joure. Dat was voor onze kinderen Camille en Vincent vaste prik. Even door de gezellige Midstraat.” Haar schoonouders woonden in Sneek en hadden daar een boot liggen die ze konden gebruiken. „Fryslân kende ik vooral vanaf het water. Ik weet nog dat ik onlangs een uitvaart had in Sloten. Toen merkte ik dat de stad er heel anders uitziet vanaf de wal.”

De kinderen groeiden op met water, met de optimist en de flits. En met motorrijden, de grote liefde van vader Uriël. „Ik heb ook mijn motorrijbewijs gehaald”, zegt de predikante, die natuurlijk ook vaak op haar wereldbekende achternaam wordt aangesproken.

In haar werkamer hangt een schilderij dat ze bij het afscheid in Hengelo kreeg. Met alle kerken en tehuizen waar ze werkte, en hoe het gezin per motor koers zet naar Joure, mét hun Friese stabij Tjibbe. Toen ze trouwden was het cadeau voor het jonge paar een weekend met de twee families op een Fries skûtsje. „Ja, een keer mee op met het Jouster skûtsje zou ook mooi zijn”, zegt ze glimlachend.

De aard van de Friezen is helder, meent ze. „Hier is ja ja en is nee nee.

Dat vind ik wel heel erg prettig. Want als iets Achterhoekers typeerde, was dat 'joa, joa' uiteindelijk nee betekende. Dat is niet alleen negatief, het heeft ook iets milds, relativerends in zich.”

Een van de redenen dat ze voor Joure koos, is vanwege de mogelijkheden die ze zag. „Het is een veelkleurige gemeente waar veel kan. Waar het geloof verbonden wordt met de samenleving, door diacoon, door omzien naar elkaar.” Vanaf het begin heeft ze gezegd dat mensen Fries tegen haar moeten spreken. „En ik merk dat het best goed te volgen is. Als je plat Achterhoeks kan verstaan, dan gaat dit ook lukken.” Ze voelt zich in Joure „als een vis in het water” en heeft zich aangemeld voor de cursus Leauwe yn Fryslân die ze vanaf september bij Nijkleaster gaat volgen.

Volgende generaties

In de werkkamer staat een ordner met daarop 'Kerk Joure 2040'. Het blijkt te gaan over het beleidsplan van de Jouster PKN-gemeente. „De landelijke kerk heeft de notitie *Kerk 2025*, wij kijken nóg een stap verder. Omdat de beslissingen die je nu neemt over hoe je kerk wilt zijn, doorwerken voor nog meer generaties.” Ze constateert dat de kerken volop in beweging zijn, zowel landelijk als lokaal. Het vanzelfsprekend geloven is er niet meer. „De uitdaging is: hoe vertellen we het verhaal van het geloof.” Dat is scherp aan de wind zeilen, maar ook het roer aan anderen laten.

De bewoonster van de pastorie aan het Skûtsje is thuis op open water. Dat vergezicht maakt dat ze voorlopig niet klaar is in Joure.